

Grændse, som jeg oprindelig havde tilsigtet at drage. Det er imidlertid saalængt fra, at jeg skal lægge nogen bestemt Vægt paa at fastholde den Grændse, jeg her har draget, at hvis Thinget skulde foretrække denne Udvidelse af Grændsen, saa skal jeg deri slet ikke see nogen Hindring for at fastholde Forslaget, som det da vil blive. Jeg troer, at jeg hermed foreløbig kan slutte de Bemærkninger, med hvilke jeg vil anbefale Forslaget til Thingets Overveelse.

Ordføreren (Monrad): Udvalget har ikke kunnet tiltræde det Forslag, der er stillet af den ærede Taler, som sidst havde Ordet. Jeg maa imidlertid tilstaae, at jeg har nogen Vanskelighed ved at imødegaae Forslaget, thi den ærede Forslagsstiller fortolker sit Forslag paa en Maade, der er aldeles forskjellig fra den, hvorpaa jeg opfatter det, og hvorpaa jeg troer, det i Almindelighed vil blive opfattet; jeg skal derfor først gaae ind paa den ærede Forslagsstillers Fortolkning af sit Forslag og de Anskuelser, der ligge til Grund for denne Fortolkning, og derpaa skal jeg undersøge, hvorledes Forslaget, som det er affattet, efter min Mening vil blive forstået og gjort gjældende i Livet. — Den ærede Forslagsstiller har, hvis jeg ikke har opfattet hans Uttringer urigtigt, antaget, at den lovgivende Myndighed har en større Magt ligeoverfor Dissenterne end ligeoverfor Folkekirken. Det forekom mig nemlig, at den ærede Taler sagde, at Statsmagten havde Tilladelse til ved Lov at ordne de afvigende Troessamfunds indre Forhold (Ja!); men dette Ord „indre“ finder jeg ikke i Grundloven (Nei!). Naar der i Grundloven staaer, at Folkekirken's Forfatning skal ordnes ved Lov, saa er derved tillige antydet, at Folkekirken har en saadan Stilling til hele Samfundet, at man anseer det for nødvendigt, at selve dens Forfatning bliver ordnet ved Lov, og at saaledes den lovgivende Magts forskjellige Grene faae Indflydelse derpaa; men naar der i Modsetning hertil staaer, at Dissenternes Forhold skal ordnes ved Lov, saa maa efter min Opfattelse ved dette Ord „Forhold“ forståes Forholdet til det borgerlige Samfund (Ja!), det vil sige, de Punkter, hvor Dissenterne komme i Berøring med

det borgerlige Samfund og med Statsmagten, skulle nærmere ordnes ved Lov, men selve Dissenternes indre Forhold skulle ikke ordnes ved Lov. (Daugaard: Maa jeg bede om Ordet.) Det er denne forskjellige Grundanskuelse, jeg troer ligger til Grund for den ærede Forslagsstillers Forslag. — Den ærede Forslagsstiller forklarer dernæst Udtrykket „bestaaende“ paa en ganske anden Maade, end man efter min Mening i Almindelighed vil opfatte dette Udtryk, saaledes, som det staaer her i Paragraphen. Jeg troer og har altid troet, at et bestaaende Troessamfund blot var et Samfund, som bestod, som talte Medlemmer, der forsamlede sig og udøvede deres Gudsdyrkelse; nu er derimod efter den ærede Forslagsstillers Fortolkning et bestaaende Troessamfund ikke et Samfund, som i Virkeligheden bestaaer, men et Samfund, der er blevet autoriseret eller anerkjendt af Staten, og andre Troessamfund, der dog i Virkeligheden ere til, som findes i Staten, men som ikke have faaet nogen saadan Authorisation; dem anseer han ikke for bestaaende. Denne Fortolkning troer jeg ikke, han vil faae gjort gjældende; jeg troer, at Udtrykket „bestaaende Troessamfund“ vil blive opfattet saaledes — hvad der ogsaa ligefrem ligger deri — at derved menes de Troessamfund, der i Virkeligheden findes — det er Mormoner, det er Baptister, det er hellige Brødre og Søstre o. s. v. — uden at disse Troessamfund behøve at have faaet den Authorisation, jeg nu seer, den ærede Forslagsstiller antager at være en Betingelse for, at de skulde kunne kaldes „bestaaende.“ Naar den ærede Forslagsstiller paa den Maade forklarer Udtrykket „bestaaende“, falder det for en stor Deel sammen med, hvad jeg forstaaer ved „anerkjendt“, og derved blive vi enige; thi det er netop Sagen, at jeg vil have, at i de Samfund, der ere anerkjendte af Staten, skal ogsaa Egteskab kunne indgaaes paa en i borgerlig Henseende gyldig Maade; jeg anseer det for at være en Selvsølge og netop for at være Noget af det Særegne ved Anerkjendelsen, at saadanne Menighedsledere derved tillige blive berettigede til at foretage Vielser. I Virkeligheden ere altsaa den ærede Forslagsstiller og Udvalget enige.